

ર

રેંટીયો.

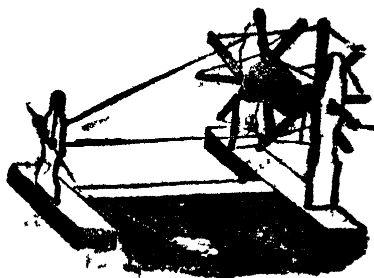
સંગ્રહ કરી છપાવનાર

દેસાઈ રાયચંદ છગનલાલ.
ઠે. ગુસાપારેખની પોળ-અમદાવાદ.

પહેલી આવૃત્તિ [illegible] પ્રત ૮૦૦૦.

સને ૧૯[illegible] [illegible] ૧૯૭૭.

રેંટીઆ સ્તોત્ર.

(રાગ–ગઝલને મળતો.)

પ્રાચીન અમારા દેશનો ઉદ્યોગ ગૃહનો રેંટીઓ,
ઘર ઘર ફરી જાગૃત કરો, પાછો મુકેલો રેંટીઓ. ૧
જેટલા આંટા તમારા હાથ ફરશે રેંટીઓ,
તેટલું સ્વરાજ્ય પાસે લાવશે આ રેંટીઓ. ૨
મૃત પ્રાય ભારત દેશનું છે એક અમ્રત રેંટીઓ,
ભારત તણા સૌ રોગનું છે એક ઔષધ રેંટીઓ. ૩
લાખો નિરાશાની મહીં આશા કીરણ છે રેંટીઓ,
ભારત તીમીર દળ ભેદિને ચમકી રહ્યો છે રેંટીઓ. ૪
મશગુલ થઈ એ સુરમાં જન ફેરવો આ રેંટીઓ,
સ્વધર્મની સેવા તણી છે ભવ્ય મુર્તિ રેંટીઓ. ૫
મંદિર અને મસ્જિદમાં પધરાવજો આ રેંટીઓ,
સાઠ કોટિ દ્રવ્યનો રક્ષક પિતા છે રેંટીઓ. ૬
દુષ્કાળનો પણ કાળ છે આ ફાળ ભરતો રેંટીઓ,
ભુખ્યા કરોડો ભાન્ડુનો છે અન્નપુર્ણા રેંટીઓ. ૭
ટાઢે થથરતા રંક જનનો વસ્ત્રપુર્ણા રેંટીઓ,
પંજાબ ખીલાફતનો છે ન્યાયપુર્ણા રેંટીઓ. ૮ા.

આ શસ્ત્રહીન પ્રજા તણો છે શસ્ત્રપુર્ણો રેંટીઓ,
અસહકાર કેરા યુદ્ધમાં આયુદ્ધ અમારો રેંટીઓ. ૯
ચક્ર સુદર્શન સમો રમરમ ફરતો રેંટીઓ,
[illegible]ની કૃષ્ણ વીર તનુ ભરતનાં ચાલુ કરો આ રેંટીઓ. ૧૦

કુરુક્ષેત્રમાં કૌરવ દળો થરકાવશે આ રેંટીઓ,
આજ લેંકેશર તણી લુંટાવશે આ રેંટીઓ. ૧૧
માન માનચેસ્ટર તણાં મુકાવશે આ રેંટીઓ,
રાવણ રીપુ રણ રોળી સીતા લાવશે આ રેંટીઓ. ૧૨

આરસી તો પા ઋષી આપો ઋષી છે રેંટીઓ,
શ્વેત ઉપવીત ધારી વદતો વેદ મંત્રો રેંટીઓ. ૧૩
ચેતન ફુવારા દેશમાં ઉરાડતો આ રેંટીઓ,
મરૂભુમિને રસબસ કરી ફળદ્રુપ કરતો રેંટીઓ. ૧૪

જડ કાષ્ટનો જો કે બનેલો દીસતો આ રેંટીઓ,
ચેતન થકી ભરપુર ને જીવંત છે આ રેંટીઓ. ૧૫
ખાએ નહીં પીએ નહીં સુવે નહી આ રેંટીઓ,
થાકે નહી થોભે નહી ને કામ આપે રેંટીઓ. ૧૬

સ્વરાજના નીશાનમાં ચીતરાવજો આ રેંટીઓ,
આત્મશુદ્ધિનો અલૌકિક મંત્ર મોંઘો રેંટીઓ. ૧૭
ગાવે કબીરા પદ મહીં કે છે પવિત્ર રેંટીઓ,
ગાંધી લખે નવજીવનમાં કે સ્વરાજ્ય ચાવી રેંટીઓ. ૧૮
ખાતાં પીતાં સુતાં અને વળી સ્વપ્ન માંહી રેંટીઓ,
ધુન કરતો રાતદીન બસ રેંટીઓ ને રેંટીઓ. ૧૯

રેંટીઆનું હાલરડું.

(રાગ—એ.....માથે મટુકી લઇ જાઉં.)

એ........હેને હાલરડું ગાઉં;
બાળા રૂડા રેંટીઆને વારણીયે જાઉં,
ખમ્મા વ્હાલા રેંટીઆને વારણીયે જાઉં.....એ.....હેને.
ખોળે બેસારીને ખાંતે ખેલાઉં,
પ્રીતે પારણીયે પોઢાડી ઝુલાવું,
રૂપ ભાળીને રીઝાઉં........એ........હેને.
બરફી પેંડાને કપાસની પુણી,
ઝીણા સુતરની સુતરફેણી,
ખવરાવીને ખુશી થાઉં.
ખમ્મા વ્હાલા રેંટીઆને વારણીયે જાઉ..........હેને.

(લેખકઃ—મણીલાલ મોહનલાલ માતરરિઆ-નડીઆદ.)

સ્વરાજ્ય પ્રાપ્તિનું શસ્ત્ર.

(સુદર્શન ચક્ર.)

ડુબી નૌકા તરાવે છે.
સ્વદેશી સુત્રના તારે સચોટ સ્વરાજ્ય આવે છે,
ઊષા પશ્ચિમ જઈ પાછી પ્રભા પુર્વે પ્રસારે છે—સ્વદેશી.
સુદર્શન ચક્રના આંટે,
સ્વદેશી બાપુના કાંટે,
સદાવ્રત હિન્દ હિત માટે સ્વદેશી જમ ધરાવે છે—સ્વદેશી.
હતું ભુલું પડયું બાપુ,
દિશા ભુલ પશ્ચિમે પહોંચ્યું,
સજાતિ તત્વના ભાળ્યું કદમ ઉલટાં ચલાવે છે—સ્વદેશી.

સ્વદેશી આવ્યું દુઃખ રોઇ,
ન જાણે ઓળખ કોઇ,
ગુણીજન ગાંધીએ જોઇ, પિછાની પીડ પ્રસારે છે—સ્વદેશી.
ઊમળકો ઊરનો આણી,
હૃદય આશિષ પણ આપી,
સદાહૃય હસ્ત વર આપી, અહર્નિષ ધુમ ફેરાવે છે—સ્વદેશી.
હવે ફોર્યું-ફુલ્યું-ફાલ્યું,
સ્વદેશી મસ્ત થઈ મહાલ્યું.
ઘરેઘર ચર કર્યું ઘુમ્યું ! હવે શોને ઘુમાવે છે—સ્વદેશી.
મલ્યાં માતા પિતા બાળક,
અડગ શ્રદ્ધાળુ ને પાલક;
પરસ્પર હિન્દનાં પાલક, વણી વસ્ત્રો સજાવે છે—સ્વદેશી.
હતું બાપીકું ને આવ્યું,
સદા હો સર્વને પ્યારૂં,
નથી અળગું અગર ન્યારૂં, ભુખ્યાં ઉદર ભરાવે છે-સ્વદેશી.
થયા બેહાલ હિંદીના,
ત્યજી દ્યો મોહ પશ્ચિમના,
સુકાની ધાર-ગાંડિવના, ડુબી નૌકા તરાવે છે—સ્વદેશી.
[લેખક—સૌ: શિવગંગા]—ગુજરાતી તા. ૩૧-૭-૨૧.

પ્રશ્નમાળા.

[રાગ ગઝલ.]

અરે ! મુજ દેશી બન્ધુ હો ! ન શું સૌ આપણે ભ્રાતા !
ભુલી ભેદાભેદો તો, નહિ કાં એક સૌ થાતા ?
ભલે બંગાળી-પંજાબી, ભલે તેલંગી મદ્રાસી !
ભલે દક્ષિણી-ગુજરાતી, ન શું સૌ હિન્દના વાસી ?
ભલે હો હિન્દુ-મુસલમાન, ભલે હો પારસી કીરસ્તાન !
પરન્તુ બંધુ એ સૌયે, નહિ શું હિન્દના સંતાન ?
સુધારક કે રૂઢી રક્ષક, ભલે મિતવાદી કે ઉદ્દામ,
રૂચે જે તે ભલે હોયે, જુદાઈ તેથી શાને આમ ?
રહીને હિન્દના ગરમાં, શું ન સૌહી હિન્દનું વહેતું,
જરૂર સંતાન ભારતનાં, સહુ આપણ છીએ બન્ધુ.

[લેખક—ચંદ્રશંકર નર્મદાશંકર પંડયા.]

ખાદીનો પોશાક.

નીરમળ અને નિર્દોષ સાદો ખાદીનો પોશાક છે.
લાખો જનોનો રોટલો આ ખાદીનો પોશાક છે.
યુનીફોર્મ ગાંધી સૈન્યનો આ ખાદીનો પોશાક છે.
દુશ્મનોને અકળાવતો આ ખાદીનો પોશાક છે.
સ્વરાજ્યના ફકીરો તણો આ ખાદીનો પોશાક છે.
હરીફ મેન્ચેસ્ટર તણો આ ખાદીનો પોશાક છે.
ઊદય અમારા હિન્દનો આ ખાદીનો પોશાક છે.

[ચંદુલાલ નંદલાલ દેસાઈ.]

સ્વરાજ્ય સિદ્ધિ.

બસ પહેરજો તમે ખાદી.

જો સ્વરાજ્ય લેવા ચાહો—બસ પહેરજો તમે ખાદી,
જો હિન્દ બાળ કહેવાઓ—તો પહેરજો તમે ખાદી.
કપાસ—મુજ વાવેતર હાલ થયું છે સારા હિન્દે બહુ,
પણ મુજ બાળક વિદેશ રખડે કથની કોને કહું.
જો લાગણી ઉર રાખો—તો પહેરજો તમે ખાદી.
કપાસીયા—ચરખા ભુલી જવાથી આજે બળી રહ્યો હું બહુ,
સત્વ વિનાનો સૌ સ્થળ રખડું શ્રાપ કોને હું દઉં.
જો પ્રાયશ્ચિત કરવા ધારો—તો પહેરજો તમે ખાદી.
રૂ—પુર્વજ સઘળા સંઘરતા પણ હેરાવટે હું હાલ,
શક્તિહીણા તો શે નીપજાવ્યું ? શું બનાવવા કંગાલ.
જો હિન્દ બાળ કહેવાઓ—તો પહેરજો તમે ખાદી.
પુણી—સ્વરાજયનો હું માર્ગ બતાવું લાવો રેંટીઓ એક,
પોચા દિલથી પ્રાણ વધારૂં જુવો જુસ્સો ને ટેક.
જો મર્દ થવાને ચાહો—તો પહેરજો તમે ખાદી.
સુતર—સ્વરાજયનો સંદેશ હું લાવ્યું એક તાર એ મંત્ર,
હિંદુ મુસલીમ ભેદ તજીને શોધી લો સ્વાતંત્ર.
જો હિન્દ હિત ઊર ધારો—તો પહેરજો તમે ખાદી.
ભારત—સ્વદેશીનો અવતાર થયો મેં લીધું સ્વરાજ્ય આજ,
સમીપ સમય સ્વતંત્રતાનો પુકારે ભારતી માત.
જો સ્વદેશી પુજક થાઓ, તો પહેરજો તમે ખાદી.

હમારો ભેખ ન્યારો છે.

[રાગ ગઝલ.]

નહિ કાળાં નહિ ભગવાં, નહિ ઝોળી નહિ કફની,
નહિ માલા નહિ તસ્વી, હમારો ભેખ ન્યારો છે.
હમારાં શાસ્ત્ર છે જુદાં, હમારા મંત્ર છે જુદા,
મોહનના પ્રેમની પોથી, હમારો વેદ સાચો છે.
બધી આલમ હશે અમને, ભલે નિંદે લઢે તોયે,
હમારો જાન દેવામાં, હમારો યોગ ન્યારો છે.
દયા શ્રદ્ધા ક્ષમા સેવા, હમારા મંત્ર એ ચારે,
ગજાવીશું ખુણે ખુણે, અસહકાર એ હમારો છે.
રહ્યાં અસ્થિ જે દુનિયામાં, બધું ચેતન ગયું ઉડી,
તે અસ્થિને જગાવામાં, હમારો ઈલ્મ ન્યારો છે.
પ્રભુને રંગ રંગાઈ, ધર્યા છે ખાદીના વાઘા,
ઝુકાવ્યું શીર તો મરવું, હમારા જંગ જુદા છે.
હમારાં વેદને કુરાન, હમારાં મન્દિરો મસ્જિદ,
હમારા યાગ ને યજ્ઞો, હમારૂં સર્વ જુદું છે.
હમારા ખાકની મુઠી, ઉડાવીશું બધે યોગમ્,
હમારા રંગ રંગીશું, હમારો એજ દાવો છે.

[લેખક—મણીલાલ મોહનલાલ માતરીઆ.]

અમારી પ્રતિજ્ઞા.

(રાગ—ગઝલ.)

અમોએ જન્મ લીધો છે, ભુમીની શેવ કરવાને;
દારિદ્રય દુઃખ હરવાને, અમારી એ પ્રતિજ્ઞા છે.
બચાવી દુઃખથી ભારત, અમર સુખો સ્થપાવીશું;
ચણાવી ઉન્નતિ કીલ્લા, અમારી એ પ્રતિજ્ઞા છે.
મારા દેશ બાંધવને; સ્વદેશીમાં ઝુલાવીશું;
ગવાડી દેશનાં ગીતાં, અમારી એ પ્રતિજ્ઞા છે.
વિદેશી માલના સંગી, વ્યભિચારી નહિ બનીએ;
સ્વદેશી માલ વાપરીએ, અમારી એ પ્રતિજ્ઞા છે.
નહિ ફેશનના લોભે, પતંગીઆ સમ ઝંપલાઇએ,
ગુણો નિજ દેશના ગાઇએ, અમારી એ પ્રતિજ્ઞા છે.
અમારાં હાડ ખડકીને, દિવાલો ઉન્નતિ ચણીશું;
કુલકો સર્વ કાપીને, અમારી એ પ્રતિજ્ઞા છે.
અમારી ભારતી માટે, અમારો પ્રાણ આપીશું;
સ્વાધીનતા દેશની લેશું, અમારી એ પ્રતિજ્ઞા છે.
બતાવે દ્રવ્યની લાલચ, નહિ પરતંત્રતા લઇશું;
મધુરી દેશની રોટી, અમારી એ પ્રતિજ્ઞા છે.
કદી વિશ્વાસથી મારે, નહિ વિશ્વાસ તો કરશું;
બની સત્યાગ્રહી પુરા, અમારી એ પ્રતિજ્ઞા છે.
ભુમિનાં બંધ તોડવવા, અડગ સમશેર ઝાલીશું;
અરિ સંકટ વિદારીશું, અમારી એ પ્રતિજ્ઞા છે.

ગયેલી દેશ આબાદી, સમૃદ્ધિ પાછી લાવીશું,
વસાવી ઐક્ય ભાવોને, અમારી એ પ્રતિજ્ઞા છે.
ભણીશું રાષ્ટ્રીય શાળે, અભ્યુદય દેશનો કરવા,
ગજવશું ઘોષ વિજયના, અમારી એ પ્રતિજ્ઞા છે.
ભણી સ્વરાજ્યના સુત્રો, તીલકની કર્મ ગીતાને,
અસહકારી બની જાશું, અમારી એ પ્રતિજ્ઞા છે.

(ચતુરલાલ ઉત્તમરામ પંડયા-પાદરા.)

હમે તો ભરતભુમિનાં બાળ.

અમે તો ભરતભુમિના બાળ, અમોને કેવળ એપર વ્હાલ.
નિરંતર કેવળ એપર વ્હાલ.
સ્વર્ગસમી પર ભુમિ સુંદર ભલે રસમાં રમનાર,
અમ અન્તરમાં એને તેજે પળ ભર નહિ ચમકાર-અમે.
રંક ભલે માત અમારી તદપિ તે અમ પ્રાણ,
હૈયા ગેલ સલુણા દેતી શીખવે ઉન્નત ગાન—અમે.
અવર ભુમિની ભુરકીમાં નહિ ભરત અમે ભુલનાર,
પરમાતાનાં લાડ લુખેરાં તે શું દુઃખ દળનાર—અમે.
અનેક વ્રત કંઇ અમે ઉજવીશું ઝગતા સુર ચમકાર,
ઉષા સમી બસ ભરત હસાવી જગવીશું જયકાર.
અમે તો ભરતભુતિના બાળ—અમોને કેવળ એ પર વ્હાલ.

(વસન્ત વિનોદી.)

તિલક મહારાજની સંવત્સરી.

(રાગ—હરિગીત.)

બાળક બહુ ભારતતણું પ્રાળક પ્રભુ સંભારજો,
લક્ષ્મી પતિની પાસ પ્રેમે પ્રાર્થના ઉચ્ચારજો;
ગંગા સમાન પવિત્ર હા ચારિત્ર જેનું નિર્મળું,
ગાઇએ ગુણોનું ગાન હેતે હિન્દના હિરા તણું. ૧
ધરણી ધ્રુજાવી ધાકથી બ્રહ્માંડને ખળભળાવીયું,
રણતુર શોર ગજાવીને ઇંગ્લાંડને ચમકાવીયું;
તિલ અંજલી દઇએ અરે તે દેશના દિલદારને,
લહીએ સ્વરાજ સુમંત્ર તેના જીવનમાંના સારને. ૨
કરીએ સુ તર્પણ સ્નેહથી છે આજ આદ્ય સંવત્સરી,
નામીને મસ્તક પ્રણમીએ એ હિંદના નર કેશરી;
આ જગતમાં તેં જન્મ લઇને દેશનાં દુઃખ ટાળવા,
તનમન અને ધન અર્પિયાં. હા હિંદને ઉદ્ધારવા. ૩
માંડયો અરે તેં યજ્ઞ મોટો દેશ-ભકિત નામનો,
ને યજ્ઞ અધવચ રાખીને વાસી થયો ચિદ્દધામનો;
પ્રભુ પ્રેમ રસબસ ભક્તિમાં તું દેશભક્ત ભલે ભળ્યો,
ભુ ભારતીની ભક્તિનો પણ યજ્ઞ કાં ન પુરો કર્યો ! ૪
શાંણા વસ્યો તું સ્વર્ગમાં પણ માતને ન વિસારજે,
તિલક અરે તુજ સકળ શક્તિ અમ વિષેજ ઉતારજે;

આ માતને ઉદ્ધારવાને હથિઆર તારાં જે હતાં,
પોતાથી ના વપરાય તો તે આપજો અમને બધાં. ૫
મીઠું જીવન મન ધન બધું અર્પણ કરીશું માતને,
રાને કરીશું વાસ પણ મા ભારતીને કારણે;
બાહોશ તુજ સમ ગાંધી ગુણીયલ વીર સુત માતા તણા,
ઇશ્વર કૃપાથી પુર્ણ કરશે યજ્ઞ જે તેં આદર્યો. ૬

અમે તો બાળકો બહાદુર.

અમે તો બાળકો બહાદુર,
ઉર અમ ઉમંગથી ભરપુર;
પીનારાં સ્વદેશ ભક્તિનું સુર,
અમે તો બાળકો બહાદુર!
ન્હાવું, સ્હેવું, સુત્ર અમારાં સહુ સાથે સમભાવ,
દયા, દાન, દીનતાંમાં ગણીએ, જીવનના પ્રિય લ્હાવ.
ફુંકીએ રાષ્ટ્રિયત્વ રણતુર!
અમે તો બાળકો બહાદુર!
દેશ તણાં દળદળ દળવાને, ખપાવીએ તન હીર;
ભારતીય ગુણ ગાને ગાજીએ નમાવી નેહે શીર.
સહાયે દેશોદય ચકચુર!
અમે તો બાળકો બહાદુર!

બાળજીવન અંક છઠ્ઠો—(લેખક ચંદ્રકાન્ત મંગળજી ઓઝા.

પ્રપંચી કો' ખરા કે નહિ ?

[રાગ—ગઝલ.]

અમારે આંગણે આવી, અમોને ખુબ લલચાવી;
ગયા આજે તમે ફાવી, પ્રપંચી કો' ખરા કે નહિ ?—૧
સભામી તો પ્રથમ ભરતા, કહ્યું ડહાપણભર્યું કરતા;
હુમારાથી બહુ ડરતા, પ્રપંચી કો' ખરા કે નહિ ?—૨
કરી વેપારની વાતો, ફસાવ્યા ભોળવી આતો;
હવે મારો તમે લાતો, પ્રપંચી કો' ખરા કે નહિ ?—૩
ધિર્યાં નાણાં કપટ સિધિ, લખાવી મિલકતો લીધી;
ન પાછી એ તમે દીધી, પ્રપંચી કો' ખરા કે નહિ ?—૪
નવાબી ચાલતી જ્યાં જ્યાં, કર્યા કદમો તમે ત્યાં ત્યાં;
લઢાવ્યા માંહો માંહેયાં, પ્રપંચી કો' ખરા કે નહિ ?—૫
પ્રથમ ભોળા અમે લીધા, અને ઘરમાં જવા દીધા;
છતાં ચાલ્યા નહિ સીધા, પ્રપંચી કો' ખરા કે નહિ ?—૬
દીધી જ્યાં આંગળી ત્યાં તો, બધી અમ દેહને પકડી;
અને રાખ્યા તમે જકડી, પ્રપંચી કો' ખરા કે નહિ ?—૭
કરી ખટપટ મહીં પેઠા, મુનીમજી શેઠ થઈ બેઠા;
વચન જુઠાં અને મીઠાં, પ્રપંચી કો' ખરા કે નહિ ?—૮
કરેલા ગુણ ગયા વિસરી, ચલાવી ચાલ તો દુસરી;
બહુ ખાધાં માંખણ મીસરી; પ્રપંચી કો' ખરા કે નહિ ?—૯
ગણ્યા મહાદેવથી મોટા, પુજામાં હારને ગોટા;
કર્યા એ સહુ તમે ખોટા, પ્રપંચી કો' ખરા કે નહિ ?—૧૦

ગુલામી સાચી નહિ દેવી, થયા દુઃખી તને સેવી;
અધમતા આદરી એવી, પ્રપંચી કો' ખરા કે નહિ?-૧૧
હવે ફરિયાદ ક્યાં કરવી, અદાલત ન્યાયની ભરવી;
અરજ પ્રભુ આગળે ધરવી, પ્રપંચી કો' ખરા કે નહિ?-૧૨
(લેખક-વસોવાળા ઈશ્વરચંદ અવિનાશી યોગેન્દ્ર.)

અમારે ને તમારે શું ? (રાગ ગઝલ.)

વગાડી હાથથી ચપટી, લીધાં સાધન બધાં ઝપટી;
અમે ભોળા તમે કપટી, અમારે ને તમારે શું ?—૧
પુરો વિશ્વાસ તો કીધો, બતાવ્યો માર્ગ ના સીધો;
દગો છેવટ અરે દીધો, અમારે ને તમારે શું ?—૨
ખરા બહાદુર તમે કહાવો, જુલમ કરતાં ઘણું ફાવો;
ન ચાલે કોઇનો દાવો, અમારે ને તમારે શું ?—૩
ત્રિજોરીમાં તમે પુરા, લડો હથિયારમાં શુરા;
કર્યા નિર્દોષના ચુરા, અમારે ને તમારે શું ?—૪
જુલમ પંજાબમાં કીધો, છતાં ઇન્સાફ ના દીધો;
અમલ દારૂ તમે પીધો, અમારે ને તમારે શું ?—૫
ધમાલો ધર્મપર કીધી, ખીલાફતને ખુંચી લીધી;
નજર આપે નહિ દીધી, અમારે ને તમારે શું !—૬
કર્યા પરદેશીને પ્યારા, રચ્યા ત્યાં કાયદા ન્યારા;
રહ્યા ના ધર્મના ધારા, અમારે ને તમારે શું ?—૭
કરી હા આંખને કરડી, નાંખ્યા ઘાટી મહી ભરડી
હવે જાગ્યા આળસ મરડી, હમારે ને તમારે શું ?—૮
(લેખક—વસોવાળા ઇશ્વરચંદ અવિનાશી યોગેન્દ્ર.)

સહકારી અને અસહકારીનો સંવાદ.

(રાગ–શામાટે શ્રમ કરે સતી તુજ પતિભક્તિ સાચી.)

સહકારી—

શા સુખ સારૂ તજો, અરે કાં રાષ્ટ્ર યોગ ધારો ? (૨)
તમે સહકાર ગણો પ્યારો. (૨)

અસહકારી—[સાખી]

અનુભવ લીધો મેં અતિ, થઈ ભારતમાત ગુલામ;
હડધુત તેનાં બાળકો, થાયે ઠામોઠામ.
કાળા ગોરામાં ભેદ જણાવે, બ્રીટન વચન દઈને ફોસલાવે;
તે સારૂ સહુ તજી, અમે સહકાર ગણ્યો ખારો; (૨)
અરે ! અસહકાર હવે પ્યારો. (૨)

સહકારી—

જે. પી. નાઈટ ઈલકાબ તજીને, માહ ચાંદનો મોહ વરજીને;
શું સુખી થવા ધારો, હ્રદયમાં બુદ્ધિ જરા ધારો; (૨)
તમે સહકાર ગણ્યો ખારો. (૨)

અસહકારી—[સાખી]

માન ચાંદના મોહમાં, દેશભક્તિ નવ થાય;
કોપે જો સરકાર તો, પળમાં પાછા લઇ જાય.
માનચાંદથી ભુખ નવ ભાગે, મૃત્યુ થાયે કંઇ કામ ન લાગે;
શું સમજી મમ મિત્ર, તમે સહકાર ગણો પ્યારો, (૨)
અરે ! અસહકાર હવે પ્યારો. (૨)

સહકારી—

વકીલ બેરીસ્ટરની ડીગ્રીઓ, મુકી પ્રોફેસરની પદવીઓ;

સ્વાર્થત્યાગ કાં કરો ? સગાંનું હીત જરા ધારો; (૨)
હવે સહકાર કરો પ્યારો. (૨)

અસહકારી—[સાખી]

દેશભકતની ડીગરી, જગમાં મોંઘી મનાય;
બોર્ડ બી.એ. એટ–લૉ તણાં, ઠામોઠામ વંચાય.

સ્વાર્થત્યાગથી રાષ્ટ્ર દીપાવું, બંધુ સુણો હું સૌ સંભળાવું;
સ્વદેશ ઉદય કાજ, કર્યો સહકાર હવે ખારો; (૨)
ગણી અસહકાર અતિ પ્યારો. (૨)

સહકારી—

અસહકારની શીખામણ દો છો, કામ રાજદ્રોહીનું કરો છો;
જેલ મહીં જાશો, તમારો મુમત હવે મારો (૨)
તમે સહકાર ગણી ખારો. (૨)

અસહકારી—(સાખી)

નિર્દોષી પામે જેલને, ગણે ન દુઃખ તલભાર;
કૃષ્ણ જન્મે જેલમાં, કરવા હિન્દ ઉદ્ધાર.

રાજદ્રોહ તમે કોને કહો છો ? બંધુ અવળું શું સમજો છો;
કરી શાન્ત ચિતે વિચાર, કરો સહકાર તમે ખારો; (૨)
ગણો અસહકાર હવે પ્યારો. (૨)

સહકારી—

રામ રાજ્યથી અધિકું સુખ આપ્યું,
રેલ તાર કરી બહુ દુઃખ કાપ્યું;
પ્રજા ઉપર રાખે પ્યાર, છતાં કેમ વિચાર આમ નઠારો (૨)
તમે સહકાર ગણો પ્યારો. (૨)

અ.સહકારી—[સાખી]

હજારો દઈ દારૂનો, કરો નિરબળ હિન્દુસ્તાન;
રંગ ભેદ બહુ રેલમાં, નહિ નેટીવનું માન.

જલીઆબાગમાં કતલ ચલાવી, નિરદોષજનોનું લોહીરેલાવી,
મચાવ્યો ડાયર ત્રાસ, તેથી સહકાર ગણ્યો ખારો, (૨)
કરી અસહકાર હવે પ્યારો. (૨)

સહકારી—
લડશો વિમાનો વીણ કેમ વ્હાલા, નથી તોપ તલ્વારો ભાલા,
સુખી થવા જો ધારો, મુકી દીઓ સ્વરાજ લવારો, (૨)
ગણી સહકાર બંધુ સારો. (૨)

અસહકારી—[સાખી]
પ્રબલ શસ્ત્ર સુદર્શનતણું, રેંટીઓ રૂડું નામ,
આયુદ્ધ અમારૂં એ ગણું, જેનું ભારે કામ.
મરવું નથી નાહ મારવા જાવું, સ્વદેશી વ્રતથી બ્રીટન હઠાવું,
ગાંધીજી ગુરૂ ગણી, અમોએ હિન્દ કર્યો પ્યારો, (૨)
અમે સહકાર ગણી ખારો. (૨)

સહકારી—
બાળ તમારાંનું હિત વિચારો, સરકારી નિશાળમાંથી ન ઉઠાડો,
જીવ.ની આ અરજ, અમારી ધ્યાન વિષે ધારો, (૨)
ગણી સહકાર બંધુ પ્યારો. (૨)

અસહકારી—[સાખી]
દેશભક્તિને ધર્મનું, સરકાર ન આપે જ્ઞાન;
સ્ટુડન્ટ જપતા નોકરી, અવર ન એ વિણ ભાન.
માફ કરો મુજને મમ બંધુ, દેશભક્તિવિણ સઘળું ખોટું,
લેવા હિન્દ સ્વરાજ, અમે સહકાર ગણ્યો ખારો, (૨)
અરે ! અસહકાર હવે પ્યારો. (૨)

(ચોકસી જદુલાલ નારણદાસ—નડીઆદ.)

છપાય છે ! છપાય છે !

નીચે પ્રમાણે પુસ્તકો છપાય છે.

"આત્મના સ્મરણે અને ગાંધીજીના ચર્ણે"

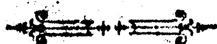
"આજકાલનું હિંદુસ્તાન."

"ધર્મઢોંગી ગુરૂઓને સમર્પણ"

લેખક રસિક.

જંસમાઇનનો !　　　　આયોડાઇઝડ

સારસાપરેલા.

લોહી સુધારનારી સૌથી સરસ દવા તરીકે જસ્માઇનનો **સારસાપરેલા** ઘણોજ અકસીર છે. કેળવાએલાં કુટુંબોમાં તેજ વપરાય છે. ડાકટરો તેનીજ ભલામણ કરે છે. પ્રમેહ, ચાંદી, વિસ્ફોટક, અડગુમડ, કોડ, ખસ, દરાજ સંધીવા, વિગેરે રોગોમાં તેનો ગુણ ઘણોજ વખાણવા જેવો છે. કીમત માત્ર રૂ. ૧॥. વી. પી. રૂ. ૧॥।= અને ત્રણ સીસી વી. પી. થી રૂ. ૫ુ=

જસમાઇન એજન્સી

મુ. પોસ્ટ નડીઆદ. (ગુજ

શ્રી લક્ષ્મીવિજય પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ (ધ્યાન્ય) માં દેસાઇ રાયચંદ છગનલાલે છાપી. ઠે. નગરશેઠની માર્કેટમાં ૩૦, રતનપોળ—અમદાવાદ.